DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2022/554

ze dne 5. dubna 2022

o uznávání kvalifikací osob prchajících před ruskou invazí na Ukrajině

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) V návaznosti na nevyprovokovanou ruskou vojenskou agresi a invazi na Ukrajině, které začaly dne 24. února 2022 a které Evropská unie co nejdůrazněji odsoudila, čelí Evropská unie bezprecedentnímu přílivu lidí prchajících před válkou a hledajících ochranu. Počet osob vysídlených ze svých domovů a nucených opustit Ukrajinu dosáhl přibližně čtyř milionů.

(2) Ve svém sdělení s názvem „Evropská solidarita s uprchlíky a osobami prchajícími před válkou na Ukrajině“ ze dne 8. března 2022 ([1]) popsala Komise významnou podporu, kterou EU poskytla na pomoc lidem prchajícím před ruskou invazí na Ukrajině, jakož i členským státům, které tyto lidi přijímají. Tato podpora zahrnuje přímou humanitární pomoc, mimořádnou pomoc v oblasti civilní ochrany, podporu na hranicích, jakož i jasný právní status umožňující osobám prchajícím před válkou získat okamžitou ochranu v EU.

(3) Ve svém sdělení s názvem „Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb“ ze dne 23. března 2022 ([2]) stanoví Komise opatření, která mají lidem prchajícím před ruskou invazí na Ukrajině pomoci a zajistit jim účinný přístup k jejich právům. Mezi ně patří nejen bezprostřední opatření, jako je přístřeší, humanitární pomoc a přístup ke zdravotní péči, ale také opatření k zajištění hladké integrace lidí v hostitelských zemích a přístupu ke vzdělání, bydlení a pracovním místům. Vládní orgány, nevládní organizace a dobrovolníci v členských státech, zejména v zemích prvního vstupu (Polsko, Rumunsko, Slovensko a Maďarsko), ale také v cílových zemích, dělají vše pro to, aby lidem prchajícím před ruskou invazí na Ukrajině poskytli podporu a ochranu.

(4) Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ([3]), kterým byl aktivován mechanismus dočasné ochrany stanovený ve směrnici 2001/55/ES ([4]), poskytuje lidem prchajícím před ruskou invazí na Ukrajině jasný právní status, jakmile přijdou do Evropské unie. Dočasná ochrana bude zpočátku trvat jeden rok a mohla by být automaticky dvakrát prodloužena, a to pokaždé o šest měsíců. Dočasná ochrana zahrnuje povolení k pobytu, sociální podporu a zdravotní péči a přístup k bydlení, vzdělávání a zaměstnání.

(5) Článek 12 směrnice 2001/55/ES stanoví, že členské státy musí osobám požívajícím dočasné ochrany umožnit, aby po dobu nepřesahující trvání dočasné ochrany vykonávaly „zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost v souladu s pravidly pro danou profesi“, a rovněž aby se zapojily do aktivit jako vzdělávání dospělých, odborná příprava a praxe na pracovišti.

([1]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Evropská solidarita s uprchlíky a osobami prchajícími před válkou na Ukrajině (COM(2022) 107 final).

([2]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Přijímání lidí prchajících před válkou na Ukrajině – Příprava Evropy na naplnění potřeb (COM(2022) 131 final).

([3]) Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. L 71, 4.3.2022, s. 1).

([4]) Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12).

(6) Právo na přístup na trh práce je zásadním aspektem dočasné ochrany. Zkušenosti ukazují, že státní příslušníci třetích zemí, a zejména uprchlíci, musí často přijímat pracovní místa pod úrovní své kvalifikace ([5]). Poskytnutí jednoduchého a rychlého mechanismu uznávání významně přispěje k tomu, aby osoby požívající dočasné ochrany mohly pracovat na pracovních místech, pro která mají kvalifikaci. To usnadní jejich integraci a povede to k lepšímu využívání jejich dovedností, což je přínosné jak pro dané jednotlivce, tak pro hostitelskou komunitu. Tím se rovněž zajistí, aby lidé získali příslušné zkušenosti a dovednosti během období jejich dočasné ochrany, což zvyšuje hodnotu jejich kvalifikace při návratu do domovské země.

(7) Akční plán Komise pro integraci a začleňování na období 2021–2027 ([6]) uznává, že snazší uznávání kvalifikací získaných ve třetích zemích a zajištění jejich větší srovnatelnosti s kvalifikacemi v EU je klíčem k rychlejšímu a spravedlivějšímu začleňování uprchlíků a migrantů na trhu práce. Uznává rovněž, že mnoho vysoce vzdělaných migrantů a uprchlíků, zejména žen, má pro své zaměstnání příliš vysokou kvalifikaci, což může vést k tomu, že jejich dovedností nejsou doceňovány. Akční plán vybízí členské státy, aby zajistily, že postupy pro uznávání zahraničních kvalifikací budou rychlé, spravedlivé, transparentní a dostupné.

(8) Pokud se členský stát rozhodl regulovat určité povolání ([7]), osoby požívající dočasné ochrany budou muset získat uznání své odborné kvalifikace, aby mohly vykonávat zaměstnání nebo samostatně výdělečnou regulovanou činnost v daném povolání. V závislosti na konkrétním členském státě to může zahrnovat například různé skupiny zdravotnických, pedagogických, právnických, sociálních nebo řemeslných povolání. Uznávání odborných kvalifikací státních příslušníků třetích zemí probíhá na vnitrostátní úrovni za použití práva a postupů hostitelského členského státu, pokud se nepoužijí mezinárodní dohody.

(9) U neregulovaných povolání nejsou požadavky na zaměstnání upraveny právem a mohou mít rozsah od velmi specifických až po velmi obecné. Pro tato povolání neexistují žádné regulační překážky pro zaměstnání osoby, jejíž kvalifikace nebyly uznány, a neexistuje jednotný postup pro uznávání kvalifikací pro účely vstupu do neregulovaných povolání ([8]).

(10) Některé členské státy a regiony se potýkají s nedostatkem pracovníků v mnoha povoláních napříč průmyslovými ekosystémy ([9]), včetně několika regulovaných povolání. Uznávání odborných kvalifikací může pomoci vyřešit některé z těchto nedostatků a dosáhnout vyváženějšího trhu práce.

(11) Uznávání odborných kvalifikací by mělo být doplněno rámcem, který umožní výkon povolání v praxi, zabrání byrokratickým překážkám a nabídne poradenství těm, kdo je potřebují.

(12) Pro lidi prchající před válkou není uznání jejich kvalifikace první věc, na kterou myslí. Je však zapotřebí poskytnout odkazy na další informační zdroje a základní informace, aby je lidé měli k dispozici, jakmile je budou potřebovat. Kromě poskytování informací členskými státy zřídila Komise internetovou stránku „Solidarita EU s Ukrajinou“ ([10]).

([5]) OECD (2019), Ready to Help?: Improving Resilience of Integration Systems for Refugees and other Vulnerable Migrants, OECD Publishing, Paříž, https://doi.org/10.1787/9789264311312-en.

([6]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027 (COM(2020) 758 final).

([7]) Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36/ES se „regulovaným povoláním“ rozumí: odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace; takovým způsobem výkonu vyhrazeným právními a správními předpisy držitelům určité odborné kvalifikace je zejména používání profesního označení.

([8]) https://www.enic-naric.net/non-regulated-professions.aspx

([9]) Nedostává se např. instalatérů, ošetřovatelů, svářečů, stavebních inženýrů, všeobecných lékařů, zedníků, elektrikářů, účetních a pokrývačů. Viz Evropský orgán pro pracovní záležitosti (2021), Zpráva o nedostatku a přebytku pracovních sil, listopad 2021, https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2021-12/2021%20Labour%20shortages%20%20surpluses%20report.pdf.

([10]) https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine_cs

(13) Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 stanoví, že členské státy musí uplatňovat buď dočasnou ochranu, nebo odpovídající ochranu podle vnitrostátního práva, a to (kromě ukrajinských státních příslušníků) i pokud jde státní příslušníky třetích zemí jiných než Ukrajiny, kteří mohou prokázat, že oprávněně pobývali na Ukrajině před 24. únorem 2022 na základě povolení k trvalému pobytu. Komise proto vyzývá členské státy, aby v rozsahu, v jakém to umožňuje vnitrostátní právo, kromě osob požívajících dočasné ochrany uplatňovaly toto doporučení i na osoby, které uprchly před ruskou invazí na Ukrajině a požívají odpovídající ochrany podle vnitrostátního práva v souladu s uvedeným rozhodnutím.

(14) Směrnice 2005/36/ES ([11]) se nevztahuje na státní příslušníky třetích zemí, včetně těch, kteří požívají dočasné ochrany. Obsahuje pravidla pro uznávání kvalifikací ze třetích zemí, jejichž držiteli jsou občané EU. Členským státům ukládá povinnost neuznávat kvalifikace vztahující se k povoláním uvedeným v hlavě III kapitole III, jejichž držiteli jsou občané EU a občané třetích zemí, pokud nejsou splněny minimální požadavky na odbornou přípravu stanovené v uvedené kapitole. Jedná se o tato povolání: lékaři, někteří specializovaní lékaři, zdravotní sestry a ošetřovatelé odpovědní za všeobecnou péči, zubní lékaři, veterinární lékaři, porodní asistentky, farmaceuti a architekti. V případech, kdy odborníci prchající před ruskou agresí tyto minimální požadavky na odbornou přípravu nesplňují, je zásadní určit řešení, jak mohou chybějících schopností nabýt nebo jak dosáhnout jejich rychlého začlenění na trhu práce.

(15) Současná situace se vyznačuje rychlým přílivem velkého počtu lidí, z nichž mnozí mohou mít řádnou kvalifikaci. Dlouholeté zavedené systémy a postupy uznávání v členských státech nemusí být koncipovány tak, aby byly schopny zpracovat tolik žádostí najednou. Příslušné orgány v hostitelských členských státech zejména nemusí být schopny posoudit každou z nich případ od případu a provést odpovídající podrobnou analýzu.

(16) Informace o ukrajinských kvalifikacích, ukrajinském systému kvalifikací a ukrajinském rámci kvalifikací mají zásadní význam pro to, aby členské státy byly schopny zjednodušit postupy a rychle vyhodnotit žádosti o uznání kvalifikací.

(17) Ukrajina je členem Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, který byl vytvořen v rámci boloňského procesu. Boloňský proces zajišťuje soudržnost systémů vysokoškolského vzdělávání v celém evropském regionu a podporuje spravedlivé a transparentní uznávání kvalifikací. Jedním z jeho hlavních cílů je podpora mobility zaměstnanců a studentů. Země účastnící se boloňského procesu se dohodly, že zajistí vzájemné uznávání kvalifikací pro akademické účely. Pravidla pro uznávání vysokoškolských kvalifikací jak pro profesní účely, tak pro další vzdělávání jsou stanovena Úmluvou o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu (Lisabonská úmluva o uznávání kvalifikací) ([12]), jejímiž smluvními stranami jsou všechny členské státy s výjimkou Řecka, jakož i Ukrajina a další třetí země.

(18) Síť ENIC-NARIC (Evropská síť informačních středisek v evropském regionu – Národní informační střediska pro akademické uznávání v Evropské unii) vytvořila projekt Erasmus+ Q-entry, což je databáze, která zahrnuje členské státy i třetí země a poskytuje informace o kvalifikacích absolventů škol, které umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělávání. Tato databáze obsahuje informace o ukrajinských kvalifikacích a může být využita na podporu procesu uznávání u osob požívajících dočasné ochrany.

(19) Členské státy mohou čelit problému s tím, že žadatelé nemohou předložit doklad o dosažené kvalifikaci. Lidé prchající před ruskou invazí na Ukrajině mohli být nuceni odejít bez originálních dokladů o dosažené kvalifikaci. Článek VII Lisabonské úmluvy o uznávání ukládá smluvním stranám povinnost přijmout veškerá rozumná a proveditelná opatření – v mezích jejich příslušného právního rámce a v souladu s ním – s cílem vyvinout alternativní způsoby posuzování kvalifikací uprchlíků v situacích, kdy tuto kvalifikaci nelze prokázat žádnými písemnými doklady. „Doporučení o uznávání kvalifikací uprchlíků podle Lisabonské úmluvy o uznávání kvalifikací a důvodová zpráva“ ([13]) poskytuje další pokyny, jak by členské státy měly v této situaci postupovat, aby řádně prováděly článek VII úmluvy.

([11]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22).

([12]) https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention

([13]) https://rm.coe.int/recommendation-on-recognition-of-qualifications-held-by-refugees-displ/16807688a8

(20) Ukrajina je již dlouhou dobu jednou z partnerských zemí Evropské nadace odborného vzdělávání. Evropská nadace odborného vzdělávání vytvořila databázi zdrojů ([14]) na podporu uznávání kvalifikací, dovedností a studia z Ukrajiny. Tato databáze zdrojů bude obsahovat informace a dokumenty, jako jsou zprávy a hodnocení ukrajinských kvalifikací, informace o ukrajinském systému a rámci kvalifikací a informace o ukrajinském systému vzdělávání a odborné přípravy v širším měřítku. Bude rovněž obsahovat studie a analýzy trhu práce, projektové zprávy, kontaktní místa a odkazy na související internetové stránky, jako jsou databáze kvalifikací. Bude rovněž sdílet zdroje vytvořené v rámci programu Erasmus+ národními informačními středisky pro akademické uznávání (NARIC), jako je projekt Scand-D s více než 300 ukrajinskými diplomy. Databáze zdrojů bude odkazovat na příslušné databáze a informace o ukrajinském systému vysokoškolského vzdělávání a jeho akademických kvalifikacích, které jsou k dispozici na internetových stránkách Vaše Evropa ([15]) a na internetových stránkách sítě ENIC-NARIC ([16]).

(21) Nástroj eTranslation vyvinutý Komisí byl upraven tak, aby byla jako dostupný jazyk doplněna ukrajinština. Překlad z ruštiny je také možný a může být užitečný vzhledem k tomu, že mnoho odborníků na Ukrajině získalo diplomy v ruštině. Tento nástroj umožňuje rozpoznávání textu na obrázcích nebo naskenovaných dokladech (optické rozpoznávání znaků). To příslušným orgánům umožní ušetřit čas a urychlit procesy.

(22) Existuje vysoká a stále rostoucí poptávka po zdravotnických pracovnících, aby bylo možné naplnit okamžité potřeby lidí prchajících před ruskou invazí na Ukrajině. K naplnění těchto potřeb by mohli přispět kvalifikovaní odborníci z různých oborů zdravotní péče. Zvláštní důraz je třeba klást na pediatry a související lékařské obory vzhledem k vysokému počtu dětí mezi lidmi prchajícími před ruskou invazí na Ukrajině a na služby v oblasti duševního zdraví, jelikož lidé prchající před válkou mohou trpět vážnými traumaty po prodělaných zážitcích. Jazyková bariéra by neměla být překážkou pro co nejrychlejší péči o tyto osoby za účelem zmírnění škod. Tam, kde má přímá ústní komunikace zásadní význam pro vybudování důvěry a úspěšnou péči, mohli by potřebné služby poskytnout odborníci hovořící ukrajinsky.

(23) Komise zveřejnila během krize COVID-19 pokyny, které se týkají uznávání zdravotnických pracovníků s kvalifikací ze zemí mimo EU/ESVO ([17]).

(24) Vzhledem k počtu dětí, které uprchly z Ukrajiny během války, existuje vysoká poptávka po ukrajinsky mluvících učitelích, kteří mohou těmto dětem pomoci, aby se co nejdříve začlenily do škol a měly stabilní docházku. Odborníci zdůraznili, že školní docházka je pro děti důležitá, jelikož jim může emocionálně pomoci v náročných a hrozivých momentech ([18]). Je nezbytné zajistit, aby vlády a další orgány měly zdroje a kapacity, které umožní vysídlenému obyvatelstvu i místnímu obyvatelstvu přístup k úplnému, spravedlivému a kvalitnímu vzdělání. To platí na všech úrovních – předškolní vzdělávání a péče, základní, střední, odborné a vysokoškolské vzdělávání. K dosažení tohoto cíle a ke zvýšení mezikulturního povědomí v rámci hostitelského vzdělávacího systému by orgány měly co nejlépe využívat učitele a další pedagogické pracovníky z řad vysídlených osob ([19]). Distanční školní docházku lze využít tam, kde nejsou k dispozici žádné možnosti výuky ve třídě. Portál School Education Gateway v rámci programu Erasmus+ poskytuje učitelům a dalším zaměstnancům přístup k podpůrným materiálům, pokynům a vzdělávacím zdrojům, a to i v ukrajinském jazyce.

(25) Rozhodnutím Komise ze dne 19. března 2007 byla zřízena skupina koordinátorů pro uznávání odborných kvalifikací ([20]) s cílem mimo jiné navázat spolupráci mezi orgány členských států a Komisí v otázkách týkajících se uznávání odborných kvalifikací. Členské státy již mohou mít zřízeny rozsáhlé systémy pro posuzování a uznávání kvalifikací z třetích zemí. Tato skupina může Komisi a členským státům sloužit jako fórum pro vedení průběžného

([14]) https://www.etf.europa.eu/en/education-and-work-information-ukrainians-and-eu-countries/education-and-work-eu-support-ukraine
([15]) https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_cs.htm
([16]) https://www.enic-naric.net/ukraine.aspx?srcval=ukraine
([17]) Sdělení Komise – Pokyny pro volný pohyb zdravotnických pracovníků a minimální harmonizaci odborné přípravy v souvislosti s mimořádnými opatřeními v důsledku COVID-19 – doporučení týkající se směrnice 2005/36/ES (Úř. věst. C 156, 8.5.2020, s. 1).
([18]) UNHCR (2011), Refugee Education: A Global Review, https://www.unhcr.org/4fe317589.pdf.
([19]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Důstojný život: místo závislosti soběstačnost – Násilné vysídlování a rozvoj (COM(2016) 234 final).
([20]) Rozhodnutí Komise ze dne 19. března 2007, kterým se zřizuje skupina koordinátorů pro uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 79, 20.3.2007, s. 38).

dialogu za účelem sledování účinného provádění tohoto doporučení. Pro účinné provádění těchto doporučení má zásadní význam zapojení zástupců osob prchajících před ruskou agresí, příslušných ukrajinských orgánů a občanské společnosti.

(26) Komise může členským státům, požádají-li o to, poskytnout individualizované odborné znalosti pro provádění těchto doporučení v rámci svého Nástroje pro technickou podporu,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

ORGANIZACE UZNÁVÁNÍ ODBORNÝCH KVALIFIKACÍ OSOB POŽÍVAJÍCÍCH DOČASNÉ OCHRANY

1. Komise vyzývá členské státy, aby zajistily odborníkům požívajícím dočasné ochrany podle směrnice 2001/55/ES přístup k pracovním místům, která odpovídají jejich úrovni kvalifikace, a to prostřednictvím účinného, rychlého a dobře fungujícího systému uznávání jejich odborných kvalifikací. V této souvislosti by členské státy měly provést opatření umožňující odhadnout očekávaný počet přicházejících odborníků, aby bylo zajištěno, že budou mít pro zpracování žádostí o uznání dostatečnou kapacitu.

2. Komise členským státům doporučuje, aby v případě odborníků požívajících dočasné ochrany vydávaly urychleně rozhodnutí o uznání. V případě významných rozdílů mezi odbornou přípravou získanou v domovské zemi odborníka a odbornou přípravou požadovanou pro stejnou činnost v hostitelském členském státě by měly členské státy co nejdříve rozhodnout o případném uložení vyrovnávacího opatření, přičemž se vyzývají, aby tak učinily nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy žadatel podal žádost o uznání.

3. Komise členským státům doporučuje, aby omezily formality pro uznávání odborných kvalifikací na minimum. Za tímto účelem členské státy vyzývá, aby:

   — tento proces urychlily zavedením zrychlených postupů pro vyřizování žádostí odborníků požívajících dočasné ochrany;

   — zajistily, aby byly požadovány pouze podstatné doklady;

   — přijímaly doklady i v jiné podobě než originály (např. digitální kopie);

   — upustily od určitých požadavků, např. nepožadovaly ověřený překlad;

   — je-li to možné, snížily nebo odstranily náklady, jako jsou poplatky za podání žádosti.

   V případě pochybností o pravosti kvalifikace by mělo být její ověření rychlé a účinné. Pro tyto účely lze použít digitální nástroje, jako je FRAUDOC – pokyny pro hodnotitele kvalifikací týkající se tzv. továren na diplomy a podvodů s doklady ([21]).

4. Komise vyzývá členské státy k uplatňování flexibilního přístupu při zacházení s příchozími odborníky požívajícími dočasné ochrany, aby bylo možné během krátké doby zpracovat velký počet žádostí s pozitivním výsledkem. Členské státy by měly zejména zvážit, zda kvalifikaci odborníků nestačí kontrolovat pouze tehdy, je-li to nezbytně nutné, a měly by odstranit veškerá omezení a požadavky, které nejsou zcela nezbytné. Komise hostitelským členským státům připomíná, že jsou oprávněny – nikoli však povinny – kontrolovat kvalifikaci odborníků, pro něž neexistují harmonizované minimální požadavky na odbornou přípravu.

5. Komise členské státy vyzývá, aby stanovily, ve kterých situacích není důkladné posouzení žádostí o uznání nezbytné, zejména pokud členský stát kvalifikaci pro určité povolání již dříve posoudil a pokud nejsou vážné pochybnosti o její rovnocennosti se srovnatelnou kvalifikací v hostitelském členském státě. Byl-li výsledek takového předchozího posouzení příznivý, důkladné posouzení by nemělo být nutné.

6. Komise členské státy důrazně vyzývá, aby i v případech, kdy je důkladné posouzení kvalifikace zapotřebí, zajistily rychlý a účinný postup uznávání. V takových případech by se hostitelský členský státu mohl při posuzování řídit podobným přístupem, jako je obecný systém uznávání podle směrnice 2005/36/ES.

([21]) http://www.cimea.it/it/progetti-in-evidenza/fraudoc/fraudoc-project.aspx

USNADNĚNÍ AKADEMICKÉHO UZNÁVÁNÍ U OSOB POŽÍVAJÍCÍCH DOČASNÉ OCHRANY

7. Komise doporučuje členským státům, aby prosazovaly rychlé, flexibilní a účinné postupy akademického uznávání ze strany odpovědných institucí.

8. Komise členským státům doporučuje, aby automaticky uznávaly ukrajinské vysokoškolské kvalifikace, které splňují všechny požadavky boloňského procesu.

9. Komise členským státům doporučuje, aby poskytly další podporu národním informačním střediskům pro akademické uznávání (NARIC) s cílem zajistit, aby disponovala potřebnými zdroji a kapacitami pro vyřizování většího počtu žádostí o uznání a aby mohla poskytovat podporu, poradenství a odbornou přípravu hodnotitelům kvalifikací.

10. Komise doporučuje, aby rozhodnutí o uznání vydané v jednom členském státě bylo – je-li to možné a v souladu s vnitrostátním právem – přijímáno i v ostatních členských státech.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ A POUŽÍVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH NÁSTROJŮ

11. Komise doporučuje členským státům, aby svým službám v první linii poskytovaly informace o postupech uznávání na svém území, které budou v ukrajinštině a budou mít vhodnou jednoduchou formu. Tyto informace by měly být rovněž k dispozici v digitální podobě a měly by být přizpůsobeny potřebám a situaci osob přijíždějících z Ukrajiny, zejména vysvětlovat rozdíly mezi Ukrajinou a hostitelskou zemí.

12. Komise členské státy vyzývá, aby k urychlení postupů uznávání využívaly nástroj eTranslation ([22]). Je-li možné strojový překlad vyhotovit, měl by stačit.

13. Komise členské státy vyzývá, aby byly vzájemně i vůči Komisi transparentní a sdílely veškeré informace o ukrajinských kvalifikacích a ukrajinském vzdělávacím systému, kterými disponují. Evropská nadace odborného vzdělávání vytvořila na žádost Komise databázi zdrojů informací o ukrajinských kvalifikacích, kde lze tyto informace sdílet.

POSTUPY V PŘÍPADĚ NEÚPLNÝCH DOKLADŮ O KVALIFIKACI

14. Komise vyzývá členské státy, aby v případě chybějících dokladů o kvalifikaci nejprve ověřily, zda lze získat spolehlivé potvrzení o dosažené kvalifikaci od ukrajinských orgánů. Pro usnadnění tohoto procesu bude Komise – v součinnosti s ukrajinskými orgány a vydávajícími subjekty – spolupracovat s členskými státy na potvrzování chybějících dokladů o dosažené kvalifikaci a zjistí, zda lze za tímto účelem k opětovnému vydání dokladů o dosažené kvalifikaci v digitální formě použít evropské digitální certifikáty o vzdělání ([23]).

15. Komise členským státům připomíná, že není-li jiné řešení možné, stanoví hodnocení postsekundárních kvalifikací na základě dostupných dokladů a strukturovaného pohovoru „evropský kvalifikační pas pro uprchlíky“ ([24]), který společně se svými partnery vypracovala Rada Evropy. Ačkoli tento kvalifikační pas sám o sobě nepředstavuje potvrzení o formálním uznání, pomáhá posoudit, jaké kvalifikace pravděpodobně uprchlík dosáhl, a může být použit i pro osoby požívající dočasné ochrany. Mohly by se rovněž zvážit možnosti dalších nástrojů, jako je kvalifikační pas vyvinutý UNESCO ([25]) či podobné systémy vyvinuté v rámci programu Erasmus+ (např. soubor nástrojů REACT – uprchlíci a uznávání kvalifikací) ([26]).

([22]) https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-etranslation_en

([23]) https://europa.eu/europass/en/europass-digital-credentials. Evropské digitální certifikáty o vzdělání mají elektronickou pečeť, a spadají tudíž do působnosti článku 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73). Měly by proto být uznávány jako doklad o dosažené kvalifikaci.

([24]) https://www.coe.int/en/web/education/recognition-of-refugees-qualifications

([25]) https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/qualifications-passport

([26]) https://www.nokut.no/globalassets/nokut/artikkelbibliotek/utenlandsk_utdanning/veiledere/toolkit_for_recognition_of_refugees_qualifications.pdf. Viz také projekt REACT (REACT – uprchlíci a uznávání | Nokut)

ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY U NĚKTERÝCH POVOLÁNÍ

16. Komise vyzývá členské státy, aby prozkoumaly způsoby, jak mohou být osoby požívající dočasné ochrany v příslušných případech zaměstnány ve zdravotnických službách, jako jsou například:

— identifikace osvědčených postupů pro účast státních příslušníků třetích zemí ve zrychlených programech v oblasti zdravotnických povolání s cílem usnadnit výkon těchto povolání;

— posouzení proveditelnosti exteritoriálních zdravotnických zařízení, kde by zdravotničtí pracovníci požívající dočasné ochrany mohli poskytovat péči osobám vysídleným z Ukrajiny (např. ukrajinské polní nemocnice provozované na území členského státu);

— posouzení ukrajinských osnov odborné přípravy pro zdravotnické profese, a je-li to možné, vypracování krátkodobých programů zvyšování kvalifikace s cílem splnit minimální normy odborné přípravy požadované pro určitá povolání.

17. Komise vyzývá členské státy, aby v případě odborníků s dosaženou kvalifikací, která nesplňuje minimální požadavky na odbornou přípravu stanovené ve směrnici 2005/36/ES, uplatňovaly stejný přístup jako v pokynech ke krizi COVID-19, pokud jde o uznávání zdravotnických pracovníků s kvalifikací ze zemí mimo EU/ESVO. Členské státy mohou přesto povolit osobám požívajícím dočasné ochrany vykonávat určité činnosti s odlišným statusem, než je status řádného příslušníka daného povolání. Například může být kvalifikované zdravotní sestře ze třetí země, jejíž odborná příprava nesplňuje minimální požadavky na odbornou přípravu, povoleno pracovat jako zdravotnická asistentka.

18. Komise vyzývá členské státy, aby prozkoumaly různé způsoby, jak učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům urychleně zajistit přístup k relevantnímu odvětví činnosti, například tím, že:

— osoby požívající dočasné ochrany, které na Ukrajině získaly odbornou kvalifikaci učitele, zaměstnají ve školách, kam byly umístěny děti prchající před ruskou invazí na Ukrajině;

— poskytnou pedagogickým pracovníkům jazykovou přípravu;

— přidělí ukrajinsky hovořící učitele do škol, kde je zapotřebí dodatečná kapacita a kde je učitelů nedostatek;

— smlouvy s učiteli s odbornou kvalifikací získanou na Ukrajině, kteří byli v hostitelských zemích dočasně přijati jako pomocní učitelé, po uznání jejich odborné kvalifikace urychleně změní na smlouvy kvalifikovaných učitelů;

— podpoří přístup studentů pedagogických škol, kteří požívají dočasné ochrany, ke vzdělávání a odborné přípravě v pedagogickém oboru v hostitelských zemích.

19. Komise vyzývá členské státy, aby usnadnily nábor pedagogických pracovníků požívajících dočasné ochrany do struktur poskytujících formální předškolní vzdělávání a péči, jako jsou jesle a mateřské školy, i neformálních struktur, jako jsou hrací centra, s přihlédnutím k velké rozmanitosti těchto povolání v Evropě.

20. Komise zdůrazňuje, že opatření pro usnadnění náboru učitelů a dalších pedagogických pracovníků požívajících dočasné ochrany musí být založena na vnitrostátních předpisech pro ochranu dětí a mládeže.

USNADNĚNÍ VÝKONU REGULOVANÝCH POVOLÁNÍ

21. Komise vyzývá členské státy, aby odborníkům zajistily možnost vykonávat své povolání tak, že po uznání své odborné kvalifikace budou moci bez zbytečných administrativních překážek a s náležitou podporou získat přístup na trh práce.

22. Komise členským státům doporučuje, aby nezavedly ani nezachovaly povinnost podniků prokazovat, že před přijetím osoby požívající dočasné ochrany nemohly najmout občana EU.

23. Komise členským státům doporučuje, aby zajistily posouzení a zohlednění všech příslušných odborných dovedností a schopností osob požívajících dočasné ochrany bez ohledu na to, zda je získaly pomocí formálního či informálního vzdělávání nebo neformálního učení. Komise členské státy vybízí, aby podporovaly jednotlivce v zaznamenávání svých dovedností a kvalifikací, a to i poskytováním individuální podpory. Pro lepší shromažďování a posuzování dovedností a kompetencí lze použít Europass ([27]) a nástroj EU pro tvorbu dovednostního profilu státních příslušníků třetích zemí ([28]).

24. Komise členským státům doporučuje, aby zavedly opatření pro usnadnění výkonu povolání osobám požívajícím dočasné ochrany, které neovládají jazyk hostitelské země nebo mají jen jeho omezenou znalost, například jazykové kurzy nebo opatření pro výkon povolání pod dohledem nebo v prostředí, kde jazyk hostitelské země není potřebný.

KROKY NAVAZUJÍCÍ NA NAVRŽENÁ OPATŘENÍ

25. Komise vyzývá členské státy, aby úzce spolupracovaly s ukrajinskými orgány, zástupci ukrajinské občanské společnosti, včetně ukrajinské diaspory, a s Komisí v zájmu podpory praktických řešení pro uznávání kvalifikací a hladkého začleňování osob požívajících dočasnou ochranu na trh práce.

26. Komise bude iniciovat a koordinovat specializované schůzky v rámci skupiny koordinátorů pro uznávání odborných kvalifikací. Tato skupina se bude pravidelně scházet za účelem projednávání a výměny vnitrostátních postupů v této oblasti. Komise na tyto schůzky pozve zástupce příslušných ukrajinských orgánů. Diskuse a vzájemné učení budou zahájeny rovněž v rámci dalších relevantních struktur, jako jsou rámcové pracovní skupiny Evropského prostoru vzdělávání a síť informačních středisek pro akademické uznávání (ENIC-NARIC).

27. Komise členské státy žádá, aby sdílely své odborné znalosti na specializovaných zasedáních *ad hoc* s cílem urychlit tento proces a zabránit zdvojování činností. V této fázi má zásadní význam spolupráce, osvědčené postupy a rozsáhlé sdílení informací.

V Bruselu dne 5. dubna 2022.

Za Komisi
Thierry BRETON
člen Komise

([27]) https://europa.eu/europass
([28]) https://ec.europa.eu/migrantskills/